

Begroting 2026 - 2029

beantwoording technische vragen

oktober 2025

Hoofdstuk	part ij	pag	Technische vraag Technische vragen zijn vragen naar feiten, harde gegevens. Deze vragen kunnen dan ook prima door ambtenaren beantwoord worden.	Antwoord
Leeswijzer	D66		Er worden soms afkortingen gebruikt zonder nadere uitleg, zoals bbp (blz 8), NOVEX, ZH-PLG, (blz 19), VVE (blz 56). Kunt u de afkortingen in de begroting verduidelijken?	BBP: bruto binnenlands product NOVEX: Nationale Omgevingsvisie Extra ZH-PLG: Zuid-Hollands Programma Landelijk gebied VVE: Voor- en vroegschoolse educatie
Financieel meerjaren- perspectief	D66	9	De VNG adviseert om duidelijk zichtbaar te maken waar structureel taken en middelen uit balans zijn. U geeft aan dat u dat in deze begroting heeft gedaan. Kunt u aangeven op welke onderdelen en met welke bedragen er sprake is van structurele taken en middelen die uit balans zijn?	Wij ramen de lasten en baten volgens de voorschriften van de BBV. De grootste bedragen aan baten (algemene uitkering en OZB) zijn algemene dekkingsmiddelen. Deze baten zijn ter dekking van lasten in het algemeen. Per onderwerp is dus niet te zeggen of de baten en lasten in evenwicht zijn.
	D66	9	Kunt u aangeven wat de financiële consequenties voor de begroting 2026 zouden zijn geweest indien u wel rekening had gehouden met de toekomstige ontwikkelingen rondom het Btw compensatiefonds?	Het kader is om realistisch en behoudend te ramen dus we ramen nog geen toekomstige baat zolang die niet concreet is.
	D66	9	Kunt u aangeven wat de financiële consequenties voor de begroting 2026 zouden zijn geweest wel rekening had gehouden met de onzekerheid omtrent de WMO, Jeugdzorg en het bredere sociaal domein, zoals door de VNG aangegeven?	We houden uiteraard rekening met de ontwikkelingen, maar ramen nog geen lagere of hogere lasten of mogelijke baten omdat dit niet strookt met onze kaders om realistisch en behoudend te begroten. En aan deze ontwikkelingen is nog geen concreet bedrag te hangen.
	D66	10	De prijsstijgingen zijn meerjarig doorgevoerd in deze meerjarenbegroting. Geldt dit voor zowel <u>alle</u> lasten, baten en investeringen? Zo nee, waar is dit niet doorgevoerd?	Op investeringen is niet standaard een indexering toegepast. Bij exploitatiebudgetten is dat gebeurd voor bijna alle budgetten. Op salarissen en kapitaallasten en enkele specifieke posten is dat alleen niet gebeurd.
	D66	11	Tekorten voor rekening van het rijk: Is het structurele extra bedrag van € 250.076 voor jeugdzorg nu meerjarig opgenomen in deze begroting? Zo ja, waar kan ik dat in de begroting vinden?	Ja dit maakt onderdeel uit van het totaal van de Algemene Uitkering

	D66	12	Tabel: Mutaties begroting 2026-2027 meicirculaire en bezuinigingsfiches. Kunt u deze bedragen (-2.331, -3.103, -2.961, -4.075) geheel specificeren in de tabel eronder? Nu is maar een deel toegelicht.	Deze totalen zijn een optelling van de gehele beheersbegroting op detailniveau vandaar niet te specificeren.
	D66	17	Welke stelposten zitten er nu wel in de begroting conform de mogelijkheid die de VNG heeft aangegeven?	We hebben geen stelposten opgenomen in de begroting.
Programma 1 (Vitale dorpen in Midden- Delfland)	D66	19	Wat is de naam van dit programma? Op blz 5 heet dit programma “Vitale dorpen in Midden Delfland 2025, op blz. 19 heeft dit programma geen naam, op blz. 162 heet dit programma Midden Delfland en vitale dorpen.	Programma 1 heet Vitale dorpen in Midden-Delfland
	D66	19	Welke programma’s en projecten gaan we in 2026 uitvoeren om de doelen (behouden en versterken waardevolle agrarische cultuurlandschap) te bereiken en wat is daarvan het concrete resultaat?	- Groene Erven NU! (vervolg van gelijknamig project in 2026) - Subsidie Stimulering verkoop streekproducten (via het Groenfonds) - Programma Duurzaam Boer Blijven, versterking agrarische sector als landschappelijke en economische drager door stimuleren kringlooplandbouw en diverse verdiepingen, met vanaf 2026 betrokkenheid en financiële ondersteuning van de provincie Zuid-Holland - Opschaling korte ketens, bijdrage aan het duurzame economische verdienmodel voor de agrarische sector en versterking stad-land relatie - Dorpenvisies Midden-Delfland, leveren ontwikkelprincipes per dorp, een overkoepelend afwegingskader voor nieuwe ontwikkelingen en initiatieven en een bouwsteen voor de Omgevingsvisie 2.0.

				- Recreatievisie Midden-Delfland, verbetering van de recreatiemogelijkheden in Midden-Delfland in balans met de dorpen en het landschap
	D66	20	Inwoners krijgen meer ruimte om bij te dragen aan hun eigen leefomgeving. Kunt u dit concreet maken? Welke bewoners, welke onderwerpen, welke termijn?	Een nieuwe participatieverordening, de Omgevingswet en de Toekomstvisie Midden-Delfland 2050 versterken samen de positie van inwoners in de vormgeving van hun leefomgeving. De participatieverordening legt vast hoe inwoners mogen meedenken en -doen bij beleid en projecten, waardoor hun invloed formeel wordt geborgd. De Omgevingswet stimuleert vroegtijdige betrokkenheid bij ruimtelijke ontwikkelingen, wat hun zeggenschap vergroot. Bij de Toekomstvisie Midden-Delfland 2050 is aangegeven dat inwoners, ondernemers en maatschappelijke organisaties méér betrokken willen worden bij gemeentelijk beleid (inwonerparticipatie) en ook bereid zijn zelf meer taken op zich te nemen in de eigen leefomgeving (overheidsparticipatie-inwonersinitiatief).
	D66	22	Waarom is hier niets opgenomen over de aanpak van verkeersoverlast in de dorpen, zowel het doorgaande verkeer (bijvoorbeeld het sluipverkeer) als de verkeersoverlast in de woonwijken (te hard rijden, teveel bestelbusjes ed). Kunt u dit alsnog toelichten?	Verkeer is opgenomen in programma 3. Niet alle door u genoemde overlast staat hierin zo specifiek benoemd. Dit zijn namelijk geen concrete acties voor deze begrotingsperiode, maar is onderdeel van het reguliere werk, jaar na jaar, waarbij alleen de locaties jaarlijks verschillen.
Programma 2 (Bestuur en veiligheid)	D66	24	Het bestuur wil aanspreekbaar zijn op de kwaliteit van de dienstverlening. Gaat het hier alleen om de dienstverlening zoals paspoorten en zorg, of geldt dit voor meer of alle beleidsterreinen? Hoe wordt dit gemeten? Welke meetinstrumenten zijn er ontwikkeld voor de beleving door inwoners van de kwaliteit van de openbare ruimte in de dorpen? Wordt er gedacht aan een schouw van de openbare ruimte, samen met de betrokken bewoners?	Het gaat hier om alle vormen van dienstverlening (1-op1, collectieve en opgaaf gestuurde dienstverlening). In het uitvoeringsprogramma (<u>raadsbrief 21 mei</u>) is voor het meten opgenomen dat het onderzoek uit 2023 in 2027 herhaald moet worden. De tevredenheid van inwoners over de kwaliteit van de openbare ruimte kan enigszins gemeten worden aan de hand van het aantal meldingen openbare ruimte op de verschillende categorieën. Verder zijn er nog geen meetinstrumenten ontwikkeld om de beleving van de inwoners te meten. De kwaliteit van bijvoorbeeld

				bruggen en wegen wordt wel gemeten bij inspecties. Het gaat dan meer om de technische kwaliteit. Voor een schouw met betrokken bewoners zijn geen concrete plannen.
	D66	25	Concrete doelen/acties: - Bij welke projecten en welk beleid worden inwoners in 2026 vroegtijdig betrokken? - “We” zijn zichtbaar en aanspreekbaar voor de inwoners. Wie zijn ‘we’? Hoe ziet dat er concreet uit? - “Mogelijkheid om afspraken te maken”. Met wie kunnen nu die afspraken worden gemaakt? Was dat tot dusver niet mogelijk?	Het toepassen van participatie of ondersteunen van een inwonersinitiatief is afhankelijk van de concrete casus. In het participatiebeleid 2025 is dit uitgewerkt (besluitvorming voorzien raadsyclus november 2025). Participatie is een bewuste keuze aan de voorkant van een proces. Factoren zijn of er ruimte is voor beïnvloeding, voldoende tijd en middelen. Concrete voorbeelden zijn inrichting openbare ruimte centrumplan Den Hoorn en de Dorpenvisies. Met ‘we’ wordt bedoeld de ambtelijke en bestuurlijke organisatie. Concrete voorbeelden zijn in gesprek gaan en blijven met inwoners (bijvoorbeeld veiligheidsbeleid, werkzaamheden N468, AZC, Adviesraad Sociaal Domein, bedrijfsbezoeken etc.). Concreet genoemde acties zijn zeker niet nieuw. Wel is sprake van een actualisatie op basis van het meer procesmatig werken vanuit de Dienstverleningsvisie in combinatie met de implementatie van een nieuw participatiebeleid en de Wet modernisering elektronisch bestuurlijk verkeer (Wmebv).
	D66	35	Wat gaat er gebeuren bij de reconstructie van de Hoornseweg?	De bedoeling is om deze weg af te schalen naar een 30 km/u weg.
	D66	35	Uit eerdere vergaderingen begrepen we dat de reconstructie van de Maassluisseweg naar 2028. In de begroting opgenomen voor 2026. Hoe zit het?	Een deel van het investeringskrediet staat geraamd in 2026 voor voorbereidingskosten. Daarnaast staat ook een groot deel van het budget dit jaar begroot. De begrote bedragen moeten opnieuw verdeeld worden over de juiste jaren.
	D66	35	Er is 280.000 opgenomen voor verkeerverharding. Kunt u aangeven waar en waarom?	Dit is een krediet dat nog uit de IODS-afspraken komt. Hiervoor zouden parkeerplaatsen worden aangelegd bij Op Hodenpijl. Dit is uiteindelijk niet doorgegaan. Er is nog sprake geweest van een andere locatie, bij de

				golfbaan, waardoor dit krediet steeds is doorgeschoven. Het ziet ernaar uit dat dit ook niet doorgaat. Er wordt gekeken of dit budget voor een andere aan de A4 gerelateerde maatregel kan worden ingezet.
	D66	40	Waarom is er een planning opgenomen voor de aanpak van het sluipverkeer? Kunt u dit alsnog aangeven? Welke projecten/wegen worden aangepakt vanwege de overlast die er is?	Dit is een continu doorlopend proces, waarbij we ook afhankelijk zijn van buurgemeenten en/of Rijkswaterstaat. Een concrete planning wanneer welke ingreep op welke plek komt kunnen wij op dit moment derhalve niet geven. In ieder geval worden er in de komende periode maatregelen genomen op de Zouteveenseweg.
	D66	44	Waarom wordt er in 2026 geen nieuwe EU geluidsbelastingkaart opgesteld. Dit moet een maal per 5 jaar gebeuren. De laatste is van 2021 en die was deels gebaseerd op metingen uit 2019 vanwege Corona. Kunt u dit alsnog toevoegen?	In 2026 wordt opnieuw een geluidsbelastingkaart opgesteld.
Programma 4 (Onderwijs)	D66	49	U spreekt expliciet over onderwijs aan kinderen. Als onze inwoners met een afstand tot de arbeidsmarkt een opleiding moeten volgen om baankans te vergroten (en toekomstige uitkeringskosten te verkleinen), waar vinden we deze opleidingskosten?	Ervan uitgaande dat het om inwoners gaat die niet als statushouder of asielzoeker zijn aangemerkt dan zijn de opleidingskosten voor mensen met een afstand tot de arbeidsmarkt terug te vinden onder programma 6, en dan specifiek onder kostenpost participatiefonds Als het gaat om statushouders of asielzoekers die een opleiding gaan volgen dan is er onderscheid te maken tussen statushouder of asielzoeker. Asielzoekers vallen onder verantwoordelijkheid van het COA waardoor kosten ook vanuit het COA worden verstrekt. Wanneer het over een statushouder gaat (dit wordt een asielzoeker zodra deze aan een gemeente is toegewezen) dan vallen deze kosten onder de wet inburgering. Dit is in de begroting in programma 6 ondergebracht, en specifiek onder kostenpost vreemdelingen.

	D66	50	Zijn alle kosten rondom het IHP verwerkt de in de begroting? Zo nee, waarom niet en wanneer gaat dat dan gebeuren?	Nee, alle businesscases worden afzonderlijk aan uw raad voorgelegd ter besluitvorming. Wel zijn de investeringskredieten voor de Mariaschool en de Schutse in de P&C cyclus verwerkt.
Programma 5 (Sociaal domein en welzijn)	D66	54	Het lijkt erop dat er tussen 2024-2029 geen inkomsten en uitgaven zijn voor Sociaal Cultuurwerk, en vreemdelingen. Kunt u de inhoud van deze posten toelichten en verklaren waarom er geen kosten en inkomsten zijn?	Wat betreft de inkomsten en uitgaven vreemdelingen; dit is in de begroting samengevoegd en staan in programma 6, onder kostenpost vreemdelingen. Hier zijn de inkomsten en uitgaven terug te vinden. Ook voor Sociaal Cultureel Werk speelt iets dergelijks. Als op een regel eerder bedragen zijn verwerkt, dan blijft deze regel een x aantal jaren in stand. Ook als de financiën via andere posten lopen of zijn samengevoegd.
Programma 6 (Economische en sociale zaken)	D66	59	In 'wat willen we bereiken' wordt gesteld dat Zuid-Holland qua algemene welvaart achter blijft ten opzichte van andere provincies. Op welke gebieden uit zich dit binnen Midden-Delfland?	In Midden-Delfland zijn veel aspecten van brede welvaart vrij positief ten opzichte van de rest van de provincie zoals goede fysieke gezondheid en welzijn, sociale samenhang en wonen in een groene gezonde omgeving. Daarnaast zijn er zeker gebieden die aandacht behoeven, dit is met name op het vlak van mobiliteit (kwaliteit OV-verbindingen) en de beschikbaarheid en betaalbaarheid van woningen.
	D66	59	Ondersteuning van economische initiatieven wordt selectiever in de toekomst omdat het moet passen bij het lokale en regionale profiel van Midden-Delfland. Kunt u een voorbeeld (evt hypothetisch) geven van wat voor soort initiatieven nu niet meer gesteund zullen worden omdat ze niet langer meer passen in het profiel?	Het gaat dan om initiatieven die niet aansluiten bij de Toekomstvisie 2050: - Midden-Delfland wil het open landschap behouden en versterken. - Nieuwe economische initiatieven moeten landschappelijk ingepast zijn en bijdragen aan de streekidentiteit. - Er wordt ingezet op fijnschalige, duurzame economische activiteiten zoals streekproducten, recreatie, natuurbeheer en cultuur. Een hypothetisch voorbeeld zou zijn een vergelijkbare ontwikkeling zoals de Harnaschpolder.

	D66	59	Medio 2022 waren er 58 Cittaslow supporters. Genoemd wordt dat het aantal gestaag groeit. Hoe supporters zijn er anno 2025 in Midden-Delfland? Zitten supporters in diverse sectoren of is er een duidelijke lijn te zien in cittaslow supporters uit een specifieke sector?	Deze tekst is niet geactualiseerd omdat de personele inzet op dit punt ontbreekt. Vacatures binnen het werkveld economie bieden nu wel de mogelijkheid een nadere invulling van dit beleidsveld te geven die beter passend is bij de vraagstukken in Midden-Delfland. De invulling daarvan wordt dit jaar gerealiseerd. De huidige supporters komen uit meerdere economische sectoren. De grootste kern is gerelateerd aan het landschap en de daaraan gekoppelde recreatief-toeristische beleving.
	D66	60	Glastuinbouw wordt genoemd dat er moet worden gekeken naar ‘verkennen van toekomstvastheid’. Wat houdt dit in?	Hierbij kan worden gekeken naar meerdere factoren, zoals houdbaarheid vanuit economisch perspectief, ruimtelijk inpassing in het landschap en ecologische en /of milieuaspecten en duurzaamheidsambities.
	D66	61	Gesproken wordt over een actief en effectief re-integratie beleid van mensen die gemeentelijke bijstand krijgen. Kort daaronder bij het kopje ‘wat willen we bereiken’ wordt genoemd: het willen doorbreken van de stijgende lijn uitkeringsbestand. Hoe verhoudt zich dit tot elkaar? Stijgt het bestand zo hard, dat ondanks effectief beleid er een stijgende lijn is? Of begint effectiviteit van beleid zich langzaam te tonen?	In de huidige arbeidsmarkt zijn alle inwoners die kunnen en/of willen werken aan het werk. De groep inwoners die een beroep doen op de Participatiewet zijn over het algemeen inwoners met een grote afstand tot de arbeidsmarkt. De weg naar participatie en arbeid is voor deze inwoners over het algemeen een weg die langer dan 9 maanden in beslag neemt. Over het algemeen zijn dit inwoners die eerst maatschappelijk fit of werk fit moeten worden voordat zij, gedeeltelijk, kunnen uitstromen. Ook hebben wij een groep inwoners waarvoor participatie in de vorm van vrijwilligerswerk of de deelname aan sociale activiteiten het hoogst haalbare is. Met het voorgaande als kader, zien wij dat het in onze gemeente met een lage bijstandsdichtheid bijvoorbeeld 2 extra uitkeringen direct een grote percentuele stijging met zich meebrengt leidt tot een stijgende lijn in het aantal uitkeringen die wij verstrekken. Het huidige re-integratiebeleid is geldend vanaf juni 2024. De inzet van het huidige re-integratie beleid moet zich nog

				vertalen naar daling van inwoners met een uitkering vanuit de participatiewet. Het doel van team Werk en Inkomen is ten alle tijden een maximaal rendement op participatie met daarin de mogelijkheden en onmogelijkheden van onze inwoners in acht genomen.
Programma 7 (Ruimtelijke ordening, ontwikkeling en volkshuisvesting)	D66	69	U schrijft in de bladzijdes hiervoor over ruim 10 grote acties en meer dan 10 instrumenten die u inzet. Bij “Wat het mag kosten?” beperkt u zich tot één post voor uitgave en één voor inkomsten. Waar kunnen we uitgebreidere specificatie vinden?	Bij “wat mag het kosten” beperken we ons enkel tot een verklaring tussen budget begroot 2026 t.o.v. 2025. Indien er in budget geen verschil zit in het betreffende taakveld, is er geen toelichting opgenomen. De grote acties en instrumenten betreffen het werkprogramma van het taakveld, waarvoor het budget ingezet wordt.
§ Bedrijfsvoering	D66	88	Heeft de gemeente een sourcingsstrategie voor de informatievoorziening? Wat wordt zelf opgepakt, wat samen en wat als SaaS-dienst? Hoe kijkt de gemeente aan tegen soevereiniteit van de voorziening?	Onze aanpak voor de informatievoorziening We voeren de regie lokaal, waarbij we zelf verantwoordelijk zijn voor informatiemanagement en de strategische aansturing. De uitvoering vindt grotendeels lokaal plaats, maar waar het waarde toevoegt, zoeken we samenwerking met omliggende gemeenten. Op technisch vlak nemen we vrijwel alle voorzieningen af als dienst (SaaS of cloud). We volgen de Europese en landelijke ontwikkelingen rondom de soevereiniteit van de informatiehuishouding nauwlettend. Daarbij richten we ons op maximale flexibiliteit, zowel organisatorisch als technisch. Als veranderingen in beleid of technologie zich aandienen, willen we hier snel en wendbaar op kunnen inspelen. Deze flexibiliteit is daarom een belangrijke randvoorwaarde bij de inkoop van onze diensten en producten.
	D66	91	U schrijft niets over de bedrijfsvoering van de gemeente bij rampen zoals langdurige	Dit vraagstuk is onderdeel van de “rampenbestrijding”. Vanuit OO&V wordt dat geregistreerd. Daar “liggen” ook de draaiboeken. Vanuit OO&V worden ook de bijbehorende trainingen aan al de medewerkers

			stroomstoringen of overstromingen. Waar zijn draaiboeken hiervoor belegd?	georganiseerd. Bijna al de medewerkers van de gemeente hebben een rol tijdens de rampenbestrijding en het bestrijden van de gevolgen van een ramp.
§ Financiering	D66	95	De rente was de afgelopen jaren veel hoger dan nu. Zijn er plannen om leningen over te sluiten om lagere rente te krijgen? Zo nee, waarom niet? Zo ja, welke acties?	Nee. Mocht de huidige rente lager zijn dan de rente die in het verleden is overeengekomen, heeft het geen zin om de leningen over te sluiten. Mochten we dit doen zal de boeterente even hoog zijn als de door de bank misgelopen rente. Per saldo geen voordeel. Wel monitoren we wanneer de leningen aflopen (lees ca 2 a 3 jaar alvorens de lening afloopt), om te kijken of we hier op de langere termijn een voordeel kunnen behalen.
§ Lokale heffingen	D66	106	De OZB stijgt met 3% en het afvaltarief met 8%. Waarom niet de rioolheffing in 2026 naar 0%? Er lijkt genoeg geld in de voorziening. Doel lijkt ons om de woonlasten voor de inwoners in totaal in 2026 niet verder te laten toenemen.	De rioolheffing is berekend op de uitgaven die komende jaren nodig zijn, zie het WRP. Komende jaren zijn er flinke investeringen nodig in de riolering. Onder andere doordat er in de jaren '60 veel riolering is aangelegd en de levensduur ongeveer 60 jaar bedraagt. De voorziening loopt daarmee snel leeg. Dit percentage is gebaseerd op het WRP dat inzicht geeft in de kosten op de lange termijn.
	D66	107	Optelling van onderste tabel klopt niet. Hoe zit het precies met de bedragen en wat zijn de gevolgen?	Deze optelling is inderdaad foutief. Maar dit heeft geen consequenties.
§ Onderhoud kapitaalgoederen	D66	117	Waarom verwacht u voor 2028 en 2029 geen vervangingsinvestering voor speelplaatsen en openbare verlichting? En überhaupt nooit voor verkeer?	Deze verwachten wij wel. Vanwege de actualisatie van het speelbeleid en het beheerplan voor openbare verlichting zijn deze investeringskredieten nog niet opgenomen. De juiste bedragen volgen uit de beleidsplannen. Het speelbeleid gaat naar verwachting in december naar de raad. Het beheerplan voor openbare verlichting in 2026. Investeringsplannen voor verkeer liften vaak mee op reconstructies van wegen. Er komen mogelijk nog investeringen voor verkeer de komende jaren, maar deze zijn op dit moment nog niet concreet genoeg. Momenteel staan in ieder geval de Maassluiseweg en de Hoornseweg als verkeerskundige investeringen in de planning.

§ Wet open overheid	D66	153	Invoering onderdelen van de WOO kost geld, maar u weet niet exact hoeveel geld. Waar in de begroting kunnen we terugvinden waar u vanuit gaat?	Voor nu verwachten wij dat de kosten passen binnen de bestaande budgetten, mocht dit anders worden zullen wij dit via de PBW aanpassen.
§ Recapitulatie	D66	154	Waarom kiest u ervoor om de overhead (salarissen van gemeentepersoneel) niet (grotendeels) te verwerken in de programma's, zoals bijvoorbeeld bestuur of onderdeel van sociaal head team?	Hierin zijn de verplichtingen gevolgd vanuit de Besluit Begroting en Verantwoording